

กลางวันกลางคืนต้องมีสติอยู่ตลอดเวลา ความมีสติอยู่นั้นแล คือความมีความเพียร แต่ต้องเป็นผู้เอาจริงเอาจัง ถ้ายังมาหึงมาหวงในสกลกายอยู่ ความหึงหวงนั้นแลจะเป็นเหตุให้เกิดความกลัวให้เกิดความทุกข์ขึ้นมา แทนที่จะเป็นการแก้กิเลสเลยเป็นการสั่งสมกิเลสขึ้นมาเพราะความกลัวเป็นเหตุนั้น แล้วก็เกิดความทุกข์ขึ้นมา ถ้าอย่างนั้นไปไม่รอด ต้องเด็ดขาด ถึงคราวเด็ดต้องเด็ด ถึงคราวจะอนุโลมผ่อนผันบ้างก็มี แต่มีตามเหตุผลไม่ใช่มีเอาเฉย ๆ ถึงเวลาเด็ดก็ต้องเด็ดด้วยเหตุผลเหมือนกัน

เวลาไปอยู่ในที่เช่นนั้น เราพูดตามภาษาของเราโลก ๆ อย่างสบาย ๆ มันเหมือนกับเป็นพระอรหันต์น้อย ๆ องค์หนึ่งขึ้นมา กิเลสไม่มีตัวใดแสดง มันหมอบไปหมด แต่พอออกมาจากที่เช่นนั้นแล้ว มันก็กางเล็บ เริ่มกางเล็บขึ้นมาตะปบเจ้าของนั้นแหละ กางเล็บขึ้นมาแล้วตะปบเจ้าของ กัดเจ้าของนั้นแหละ ไม่ได้กัดผู้อื่นผู้ใดก่อนอื่น ถ้าอยู่ที่เช่นนั้น หมอบหมด ความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะ โทสะ โมหะ มันหมอบไปหมด สบาย

ยิ่งการเสียสละทุกอย่างภายในร่างกาย หมอบไว้ในคติธรรมตาเสียหมด เรามีความมุ่งมั่นต่อความจริงคือธรรมเท่านั้น ส่วนร่างกายจิตใจจะสลายไปเมื่อไรก็หมอบไว้ตามคติธรรมตา ในหลักกรรมท่านสอนไว้แล้วไม่น่าสงสัย ถ้าเชื่อพระพุทธเจ้าก็ต้องเชื่ออย่างนี้ เราไม่เชื่อพระพุทธเจ้าเราจะเชื่อใคร จิตปกกลงไปตรงนั้น ความกลัวทั้งหลายก็ค่อยหายไป ๆ ปกกลงไปจริง ๆ แล้ว เป็นการเสียสละอยู่ในตัวทุกอริยาบถ ที่นี้ไปอยู่ไหนไปได้หมด เดินไปได้ ก็เป็นเหตุให้เราทราบถึงเรื่องความรัก ความสงวน ความหึงหวงในร่างกายนี้มันเป็นสาเหตุที่จะให้เกิดความทุกข์ไม่ใช่น้อย ๆ ความทุกข์มากที่สุดทีเดียว

พอฉลาดเสียทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ไปอยู่ไหนก็อยู่ได้ มันเหมือนผ้าขี้ริ้ว กลางคืนดึก สงัดขนาดไหนลงเดินจงกรมยิ่งเพลิน อยู่ไหนนั่งได้หมด เพราะได้หมอบหมดแล้วนี่ เป็นก็เป็น ตายก็ตายอยู่คน ๆ เดียวนี้ไม่ได้เป็นที่ไหน ถึงกาลถึงเวลาแล้วก็เป็นอย่างนั้น เลยสบาย นั่งอยู่ร่วมไม้ชายเขาที่ไหนก็สบาย มีแต่ความรื่นเริงบันเทิงในอรรถในธรรมที่ตนมุ่งมั่นและกำลังบำเพ็ญอยู่นั้นเท่านั้น

สมาธิไม่ต้องถามละ เรื่องความสงบของใจนั้นนะ เมื่อมีสติ มีการควบคุมอยู่เสมอ มันสงบเอง สงบแบบไหน นิสัยของเราเป็นยังไง ใจของเราสงบได้ด้วยวิธีใด สงบในลักษณะใดมันบอกในตัว เพราะมันเป็นอยู่กับตัวเราตามลักษณะนั้น ๆ ที่ขึ้นอยู่กับนิสัย พิจารณาอะไรทะลุปรุโปร่งไปหมด มันฉลาดเอง

คำว่าฉลาดนี้มันฉลาดแก่ตัวเอง เพราะความโง่อยู่กับเรา ความฉลาดก็เกิดขึ้นกับเรา นี้ แล้วแก่ความโง่ของเราเอง ความโง่นั้นเป็นฝ่ายสมุทัยในสังขารทั้ง ๔ ความโง่เป็นฝ่าย

สมุทัยผลิตทุกข์ขึ้นมา ให้เกิดความเดือดร้อนแก่เรา ความคิดนั้นแหละเป็นสมุทัย ความคิด ความปรุง สัญญาความมั่นหมายต่างๆ สังขารประเภทหนึ่งเป็นสังขารฝ่ายแก้ อุบายวิธีที่ คิดค้นขึ้นมาเพื่อแก้ความโง่เขลานั้น ท่านเรียกว่ามรรค ก็เป็นสังขารเหมือนกันแต่เป็นสังขาร ฝ่ายมรรค เมื่อมีมากมันก็มีกำลังมาก แก้ไปได้โดยลำดับๆ

การเจริญมรรค เจริญที่ไหน ก็เจริญที่ใจ สัจธรรมอันหนึ่งเหมือนกัน..มรรค แก้ไป ได้ที่ไหน นิโรธคือความดับทุกข์ มันเป็นผลพลอยได้จากมรรคที่เป็นผู้ดับทุกข์ แก้ทุกข์นี้ ต่างหาก ไม่ใช่ นิโรธจะทำหน้าที่ของตัวเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับมรรคเลย ความจริงก็ เหมือนกับความอิมันนั้นแหละ ความอิมันทำหน้าที่อะไร การกินต่างหากเป็นผู้ทำหน้าที่ กินลงไปมากน้อย ความอิมันก็ปรากฏขึ้นมาเรื่อยๆ จนกระทั่งอิมันเต็มทีเพราะการกินเป็น สำคัญ การแก้กิเลสเป็นการทำงาน กิเลสดับไปเพราะการแก้ได้ ท่านก็ให้ชื่อว่านิโรธ ความจริงเป็นธรรมชาติที่สืบเนื่องมาจากมรรคเป็นผู้ทำขึ้นมา

ไม่ใช่ว่านิโรธจะต้องทำหน้าที่ของตัวเองอย่างหนึ่งโดยไม่เกี่ยวข้องกับมรรค มรรค ทำหน้าที่อันหนึ่งต่างหาก เป็นคนละชั้นละอันอย่างนั้น มันเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกันในสัง ฆธรรมทั้ง ๔ ถ้าพูดตามความจริงของผู้ปฏิบัติเป็นอย่างนั้น มันเกี่ยวโยงกันไปหมด เช่น ทุกข์ให้ฟังกำหนดรู้ ท่านบอก ทำไมจะไม่รู้เราไม่ใช่คนตาย ทุกข์เกิดขึ้นทางกายหรือทางใจ มันก็รู้ด้วยกันทุกคน อุบายวิธีการที่ท่านสอน ท่านก็บอกไว้อย่างนั้น สมุทัยให้ฟังแก้ ฟังละ ฟังถอน ฟังระงับดับมันด้วยมรรค มรรคฟังเจริญ คำว่าเจริญ ก็คือเจริญความพากเพียร เพื่อจะให้สติปัญญาเกิดขึ้นนั่นเอง

เมื่อสติปัญญาเกิดขึ้นมากน้อยก็เพื่อจะแก้กิเลสโดยถ่ายเดียวเท่านั้น แก้กิเลสได้ มากน้อยเพียงไรทุกข์ก็ดับไปๆ เพราะอำนาจของการแก้กิเลส ไม่ใช่ทุกข์จะไปทำหน้าที่ของ ตัวโดยลำพัง ซึ่งไม่ต้องอาศัยมรรคเลยอย่างนั้นไม่ได้ มันเกี่ยวโยงกันอย่างนี้ แต่ พระพุทธเจ้าเป็นพุทธวิสัยต้องแยกแยะให้เห็นทุกแง่ทุกมุม ที่นี้เราไม่เข้าใจก็เลยไปกระจาย กันออกเป็นเหมือนกับแบบแปลนแผนผังของบ้านของเรือน ทุกข์ต้องทำหน้าที่กำหนดทุกข์ แล้วจึงจะไปละสมุทัย จึงไปเจริญมรรคจะไปทำนิโรธให้แจ้ง เป็นคนละภาคเป็นคนละอย่าง ไปเสีย วันยังค่ำตลอดตายก็ไม่เห็นเหตุเห็นผลอะไรจากการบำเพ็ญการปฏิบัติแบบนี้เลย เพราะธรรมเหล่านี้เป็นความเกี่ยวเนื่องกัน พอทุกข์เกิดขึ้นมันมีสาเหตุเป็นมาอย่างไร มัน ถึงทุกข์ นั้น คำว่ามันมีสาเหตุมาอย่างไรมันถึงทุกข์ นี่เป็นเรื่องของมรรคแล้ว ได้แก้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญแล้ว อ้อ มันทุกข์เพราะสัญญาอารมณ์แบบนั้นๆ ชนิดนั้น มันมีความ กังวลกับสิ่งนั้นๆ วันนี้มันถึงได้ก่อทุกข์ขึ้นมา แล้วพิจารณาเรื่องอารมณ์ที่มันไปเกี่ยวเกาะ

ไปก่อขึ้นมาทำให้เป็นที่เข้าใจแล้วมันก็จะจับดับลงไปด้วยอำนาจปัญญา การดับลงไปนั้น ท่านก็ให้ชื่อว่านิโรธ นิโรธไม่ได้ไปทำหน้าที่อะไรแหละ ความจริงเป็นอย่างนั้น

ธรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้กับครั้งพุทธกาลนั้นอะไรมันผิดแปลกกัน มันมีอยู่ที่ไหน มันมีอยู่กับทุกคน สมัยโน้นก็กิเลสประเภทเดียวกันนี้แหละ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหา อันเดียวกัน และอยู่ในจิตใจของคนและสัตว์อันเดียวกันอีก วิธีแก้เราจะเอาอย่างไหนมาแก้ ถ้าไม่เอาแบบที่เคยแก้ได้ตั้งพระพุทธเจ้าทรงแก้มาแล้วมาแก้ อย่างอื่นไม่ได้ ไม่มีใครที่จะรู้และประกาศศาสนธรรมให้เหมาะสมยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า อันใดที่ควรที่จะลัดตัดตอน พระพุทธเจ้าตัดตอนหรือตัดตอนออกไปโดยลำดับๆ อันไหนที่ควรจะคงไว้ให้คงเส้นคงวา เพราะเป็นความเหมาะสมแล้ว พระพุทธเจ้าเป็นผู้ฉลาดเป็นจอมปราชญ์ก็ต้องทำอย่างนั้น เราจะไปตัดแปลงแก้ไขให้เป็นทางลัดทางนั้นทางนี้ อย่างหาอูบายพูดกันยุ่งๆ เหยิงๆ วุ่นวายไปนั้น มันล้วนแล้วตั้งแต่เป็นการประกาศความโง่ของตัวเองให้เด่นขึ้นเท่านั้น

สมาธิไม่จำเป็นเดินปัญญาเลย อย่างนี้ก็มี สมาธิมันครีมันล้าสมัยเอาปัญญาเลย ฟาดมันลงไปเลย ปัญญามันก็สัญญาอันนั้นแหละ มาพูดเฉยๆ ไม่ได้คำนึงถึงการปฏิบัติ ไม่ได้พูดขึ้นมาจากรู้ พูดขึ้นมาจากรู้อารมณ์ มันก็หลอกไปวันยังค่ำ สอนคนอื่นก็สอนแบบหลอกโดยไม่มีเจตนาที่ตาม มันก็หลอกอยู่นั้นแหละ มันไม่จริง ท่านสอนยังไงเป็นความถูกต้องดีงามทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ไม่อย่างนั้นก็ไม่เรียกว่า สวากขาตธรรม การปฏิบัติจึงควรปฏิบัติตามนั้น

เราอยากเห็นกันทุกคนความพ้นทุกข์ ถึงความสุขอันสมบูรณ์ แต่ที่มันเห็นไม่ได้รู้ไม่ได้ ก็เพราะความคิดหรือสมุทัยมันกีดกันอยู่ภายในจิตใจ ไม่ใช่กาลและสถานที่ หรือบุคคลอื่นใดทั้งหมดมาทำการกีดขวางทางเดินของเรา เป็นเรื่องของเราเองเป็นผู้กีดขวางตัวเอง ด้วยความเข้าใจผิดคิดไปในแง่ต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องของกิเลสอันเป็นสิ่งที่ทำให้มีติดปิดตาหาทางเดินไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องสั่งสมสติปัญญาให้เป็นความสว่างขึ้นมา แก้ไขถากถางสิ่งที่ปิดบังทางที่มันรกรุกรังด้วยกิเลสนั้นออกด้วยมรรค จิตใจก็สว่างไสวขึ้นมาเอง สว่างขึ้นที่ใจนี้แหละ จะไปสว่างที่ไหน เราอย่ามองมรรคผลนิพพานหรือความสุขทุกข์ใดๆ ให้ข้ามไปจากกายกับใจอันนี้ อันนี้เป็นภษะโดยแท้สำหรับรับสุขและทุกข์ทั้งทางกายและทางใจ

กิเลสโดยเฉพาะก็อยู่ที่ใจ กายเป็นเครื่องมือสำหรับแก้ หรือเป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมกิเลส ใจเป็นผู้บงการออกมา ถ้าใจมีกิเลสเป็นหัวหน้า มันก็บงการมาทางกิเลส กาย

วาทา ก็เคลื่อนไหวไปตามนั้น ถ้าใจมีความเฉลียวฉลาดที่เรียกว่าเป็นธรรม ใจเป็นธรรม ใจก็มีช่องทางที่จะบงการออกมาในทางที่ถูก กาย วาทา ก็เคลื่อนไหวไปตามนั้น กิเลสก็ค่อยหมดไป ๆ หมดไปที่ไหน ก็หมดไปจากที่ใจนี้ มีอยู่ที่นี้ อย่ยมองข้ามตัวเอง

อำนาจวาสนาเราสร้างอยู่ทุกวัน สร้างอยู่ที่ตัวของเรานี้ เราอย่าไปคิดว่าอำนาจวาสนาอยู่ทางโน้นทางนี้ อยู่ทางใกล้ทางไกลเอื้อมไม่ถึงบ้างอะไรบ้าง เป็นความเข้าใจผิด กิเลสมันได้วาสนามาจากไหน มันถึงสร้างได้มากมายกายกองเต็มหัวใจเราจนหาทางเดินไม่ได้ มันมีวาสนามาจากไหน ก็ผู้สร้างกิเลสคือใจ กิเลสจึงเกิดขึ้นมาได้ แล้วการแก้กิเลสไม่แก้ที่นี้ จะไปหาวาสนาที่ไหนมาแก้ มันไม่ทันกัน แก้ตรงนี้ หนามยอกเอาหนามบ่ง ถอดถอนหัวหนามออกมา มันอยู่ที่ใจ แก้ที่ตรงนี้

การปฏิบัติสอนไปที่อื่นไม่ถนัด เรียนตรงๆ เพราะการปฏิบัติก็เคยปฏิบัติมาที่ตรงนี้ หากว่ารู้มากรู้่น้อยก็รู้ที่ตรงนี้ เอาสมมุติว่ากิเลสมันจะสิ้นไปมันก็ไม่สิ้นไปที่ไหน สิ้นไปจากจุดที่มันเคยมีอยู่นั้นแล จุดที่มันเคยมีอยู่คือที่ไหน ก็คือที่ใจ เมื่อแก้ถูกต้องมันก็หมดไป ๆ หมดไปโดยสิ้นเชิงก็หมดที่ใจ ความบริสุทธิ์ก็ได้แก่ใจเท่านั้น ไม่มีอะไรบริสุทธิ์ในโลกนี้ ความประเสริฐก็คือใจ เมื่อสิ่งที่หาคุณค่าไม่ได้ สิ่งที่สกปรกโสมนอันไม่มีราคำราคาอะไร หมดไปแล้ว สิ่งนั้นก็มามีราคาขึ้นมา เหมือนอย่างทองคำนี้ ตกลงไปจมมูตรจมคู่มันก็เหมือนกับของไม่มีคุณค่า แต่มาชะล้างให้มันสะอาดแล้ว มันก็คุณค่าขึ้นมาในตัวของมัน เพราะสิ่งสกปรกหาคุณค่าไม่ได้มันหมดไปแล้ว ถูกชำระออกหมด

กิเลสมันก็เป็นประเภทอย่างนั้นเหมือนกัน จึงต้องแก้มันแก้ที่ใจ ไม่ถาม ถามหาพระนิพพาน ถ้าแก้ลงไปตรงนี้ สมาธิก็จะรู้ขึ้นมา คำว่า สมาธิ เป็นชื่ออันหนึ่ง เหมือนอย่างสิ่งต่างๆ ที่มีชื่อมีนาม โลกสมมุตินิยมตั้งชื่อกันมาตั้งแต่ไหนแต่ไร ตัวจริงของอันนั้นคืออะไร ตัวจริงของสมาธิคืออะไร จะปรากฏขึ้นมาที่ใจ แม้ไม่เคยเรียนก็รู้ ความสงบเยือกเย็น มีอยู่ที่ใจ เกิดขึ้นที่นั่น

ความสว่างไสวของจิตแพรวพราวไปด้วยสติปัญญา หาอุบายคิดค้นต่างๆ เพื่อถอดถอนสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายออกจากใจโดยลำดับ ก็คือเรื่องของปัญญา ก็เกิดขึ้นที่ใจ เพราะความผลิตขึ้นมา เป็นคนช่างคิดช่างอ่าน ช่างเทียบเคียงเหตุผลในแง่ต่างๆ ภายนอกภายใน ประสับประสานกัน เมื่อได้สัดได้ส่วนแล้วก็เข้าใจขึ้นมา หายสงสัยเป็นชั้นเป็นตอนไปโดยลำดับ สุดท้ายก็หายสงสัยไปได้ตลอดทั่วถึง ไม่มีอะไรเหลือ การปฏิบัติธรรมปฏิบัติอย่างนี้ที่ท่านอยู่ในป่าในเขาก็ก็นั่นแหละ เป็นความสะดวก ต่องหาที่เช่นนั้นช่วยส่งเสริมด้วย เพราะมนุษย์เรามันชอบความสะดวก ความสะดวกออกมาจากความซ้เกียจ ถ้าไปอยู่ที่

เช่นนั้นมันชี้แจงไม่ได้ ความเกียจคร้านมันหายหมด ยิ่งไปอยู่ในที่น้ำกลั้วเท่าไร ยิ่งความเกียจคร้านเหมือนไม่เคยมีในหัวใจเลย มีแต่ความตั้งทำตั้งทาง ตั้งทำต่อสู้อยู่ตลอดเวลา จิตมันตั้งได้เอง

พอออกมาสู่สถานที่ธรรมดาแล้ว ความชี้แจงไม่ทราบมาจากไหน รุมกันเต็มไปหมดหัวใจ จะเดินเข้าไปสู่ทางจงกรมก็เหมือนกับขาจะขาดไปนั่นแหละ เพราะความชี้แจงมันมาก มันหนักไปหมด ร่างกายทั้งร่างนี้เหมือนภูเขาทั้งลูก ยกไม่ขึ้น นอกจากยกมันขึ้นบนหมอน ถ้าขึ้นบนหมอนแล้วปั๊บ ไม่ยอมลง กิเลสมันเป็นอย่างนั้น ถ้าธรรมแล้วไม่เป็นนั่งอยู่ที่ไหนก็เพลิน เพลินแก่ เพลินถอดเพลินถอน เพลินต่อสู้กับสิ่งที่ป็นข้าศึก จะเอาให้รู้เอาให้เห็นเอาให้เข้าใจ จะแก้ให้ได้ ไม่ได้ไม่ถอย ตายก็ตาย จิตหมายมันปั่นมือเข้าไปความเด็ดเดี่ยวอาจหาญเกิดขึ้นมาเอง ยิ่งได้เห็นผลปรากฏขึ้นภายในใจโดยลำดับๆ ด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้เพลินเพลิน ไม่มีอะไรที่จะเพลินยิ่งกว่าธรรม ไม่มีอะไรที่จะทำให้มีความสุขยิ่งกว่าธรรม

ท่านจึงเรียกว่าธรรมเป็นของประเสริฐ ประเสริฐทั้งธรรมฝ่ายเหตุคือ เป็นเครื่องมือสำหรับแก้สิ่งสกปรกโสภณที่หาคุณค่าไม่ได้ทั้งหลาย ประเสริฐทั้งผลที่ปรากฏขึ้นมาจากการแก้ได้แล้วโดยลำดับๆ จนแก้ได้หมดโดยตลอดทั่วถึง นั่นประเสริฐสุด คนเราที่อยู่ที่ใจ คืออยู่ที่ความประพฤติมารยาท เฉพาะอย่างยิ่งคืออยู่ที่จิต เวลาสิ่งสกปรกโสภณเข้าไปปกคลุมหุ้มห่อก็เหมือนไม่มีคุณค่าอะไรเลย เห็นอันนั้นว่าดี เห็นอันนี้ว่าดี ก็ยิ่งหลงโลกหลงสงสาร หลงไปจนลืมนี่เป็นลืมนตาย เพราะสิ่งเหล่านี้พาให้หลง สติปัญญาพาให้รู้ พอรู้แล้วก็ย้อนตัวกลับเข้ามา เห็นภัยต่อสิ่งเหล่านั้น

เมื่อเห็นภัยต่อกันก็มีทำต่อสู้กัน ถ้าเห็นสิ่งเหล่านั้นเป็นตน ตนกับสิ่งเหล่านั้นมันเป็นอันเดียวกัน หาทางแก้ไม่ได้ เมื่อเห็นสิ่งเหล่านั้นเป็นภัย เราก็มีทางที่จะแก้ ยากลำบากก็ทนเอา แก้ได้ๆ เมื่อแก้จิตให้บริสุทธิ์แล้ว นิพพาน ปรหม์ สุข ไม่ต้องพูด รู้อยู่ประจักษ์ใจ อยู่ไหนก็เป็นนิพพานอยู่นั่นแหละ เราจะไปหานิพพานที่ไหน ถ้าไม่หาที่ใจบริสุทธิ์นี้ พอถึงนี้แล้วความอยากไปนิพพานมันก็หายเอง นิพพานอยู่ที่ไหนถึงต้องอยาก อะไรเป็นนิพพาน คำว่า นิพพานก็เป็นชื่ออันหนึ่ง ความจริงของนิพพานแท้ๆ คืออะไร ผู้นี้ก็รู้อยู่ เห็นอยู่ เป็นผู้ทรงอยู่แล้ว ทรงธรรมชาตินั้นอยู่แล้ว ก็จะไปถามหาพระนิพพานที่ไหน

ความอยากมันก็เป็นความหิวโหย แต่ถ้ากำลังดำเนินอยู่ความอยากนี้ก็เป็นมรรค ไม่ใช่ความอยากจะจัดเป็นกิเลสเสมอไป ความอยากที่เป็นกิเลสตัณหาที่มี เช่น กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ตัณหา แปลว่า ความอยาก แน่ ถ้าหากว่าอยากไปนิพพาน อยาก

ประพุดติปฏิบัติ อยากรู้อยากเห็นอรรถธรรมอย่างนี้ ไม่ใช่ความอยากที่เป็นกิเลส แต่เป็นความอยากฝ่ายมรรค ความอยากนี้เกิดขึ้นเป็นเหตุให้เสาะแสวงหาในทางที่ถูกต้องถึงงาน ท่านจึงเรียกว่าเป็นมรรค แต่เมื่อเข้าถึงที่แล้วก็ไม่ทราบจะอยากไปไหนอีก เช่นเรามาถึงวัดป่าบ้านตาดนี้แล้ว แต่ก่อนก็อยากมาวัดป่าบ้านตาด เพราะยังไม่ถึง ยังไม่ได้มา พอมาถึงที่นี่แล้ว เราจะอยากไปไหนอีก อยากไปวัดป่าบ้านตาดที่ไหนอีก เพราะนี่คือวัดป่าบ้านตาดอยู่แล้ว แน่ะ

เมื่อเข้าถึงตัวจริงแห่งคำว่า นิพพานแล้ว มันก็หายอยากเหมือนกัน จะอยากไปไหน ถ้าอยากก็ยังไม่ยอมอยู่ ยังหิวอยู่ ความอยากนั้นเป็นสิ่งรบกวนใจ สิ่งรบกวนใจนั้นแลคือกิเลส ประเภทหนึ่ง มันยังแทรกอยู่ เรียกว่ายังบกพร่อง ยังไม่สมบูรณ์ เหมือนเรารับประทาน ถ้ายังไม่อิ่มเต็มที่แล้วก็ยังต้องมีหิวมีโหย ถ้าอิ่มเต็มที่แล้วไม่หิวไม่โหย จิตเมื่ออิ่มตัวเต็มที่แล้วก็ไม่ต้องมีหิว อยู่นอนอยู่ได้ทั้งนั้น อย่าพูดเลยเรื่องกับเรื่องกลับไป ตลอดกาลว้างนี้เลย ให้พากันประพุดติปฏิบัติ แม้จะไม่ได้เช่นนั้นก็ตาม ขึ้นชื่อว่าคุณงามความดีแล้ว เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทั้งนั้นที่เราบำเพ็ญมา

จะบำเพ็ญด้วยการให้ทานก็ตาม รักษาศีลก็ตาม ภาวนาก็ตาม เป็นคุณธรรม เป็นความดีทั้งหมด เป็นเครื่องประดับส่งเสริมจิตใจให้มีความสุขความเจริญไปได้โดยลำดับ เช่นเดียวกันหมด ท่านจึงเรียกว่าความดี มีน้อยก็ดี มีมากก็ดี มีน้อยก็สุข มีมากก็สุข มีมากเต็มที่ก็ ประมัญ สุข นี่พระท่านไปอยู่ในป่าท่านมุ่งอย่างนี้ อย่างไม่เห็นวันนี้ก็เป็นขวัญตาเราแล้ว ไปดูสถานที่ท่านอยู่ เจียบสังัด บำเพ็ญความเพียรทั้งกลางวันกลางคืน นั่งสมาธิ เดินจงกรม อยู่นั้น ดูตั้งแต่เรื่องใจ ไม่มีอะไรที่จะรวดเร็วคล่องแคล่วว่องไว ไม่เข้าร่องเข้ารอย ยิ่งกว่าจิต เร็วยิ่งกว่าลึงร้อยตัวเสียอีก

ในขณะที่เดียวกันกันก็ไม่มีอะไรที่จะเร็วยิ่งกว่าสติปัญญา จึงต้องเอาสติปัญญาเข้าไปจับลึงตัวนี้ ให้มันทันเหตุการณ์ แล้วฆ่าลึงตัวนี้ให้มันตาย แล้วอยู่เป็นสุข สุขๆ สุข วิเวโก ตฤฐสุส ผู้มีธรรมเป็นเครื่องรื่นเริงภายในจิตใจแล้วย่อมมีความสุขอยู่ตลอดเวลา อย่างพระมหากัปปินท่านอุทาน ไปอยู่ที่ไหนก็ สุข วัต สุข วัต องค์ไหนก็เหมือนกัน เมื่อเข้าถึง สุข วัต แล้ว ก็อุทานอยู่ในจิตใจด้วยกันทั้งนั้นแหละ เพราะไม่มีอะไรเหมือน ความสุขอื่นๆ ที่เราเคยผ่านมา ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เราเคยผ่านมา ไม่เหมือนอันนี้ ไม่เหมือนความสุขที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติธรรม และความสุขที่เป็นจิตบริสุทธิ์ นี่เป็นความสุขแท้ เอาละการแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควร

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่
www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th
และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร
FM 103.25 MHz